

تأثیر روش‌های ریلینینگ (گرم‌پخت و فوری) بر روی میزان سیل کامی- خلفی

نفیسه اسدزاده عقدائی*، فوزان قربانیان فرد**#، مریم قره چاهی***، احسان اعزاز****

* دانشیار گروه پرتوزهای دندانی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

** استادیار گروه پرتوزهای دندانی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

*** استادیار گروه اندودانتیکس، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

**** دندانپزشک

تاریخ ارائه مقاله: ۹۱/۲/۱۸ - تاریخ پذیرش: ۹۱/۹/۲۵

Effect of Relining Methods (Cold & Heat Cure) On the Accuracy of Posterior Palatal Seal

Nafiseh AsadzadehOghadaee*, Foozhan Ghorbanianfard**#, Maryam Gharehchahi***, Ehsan Eazaz****

* Associate Professor, Dept of Prosthodontics, School of Dentistry, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

** Assistant Professor, Dept of Prosthodontics, School of Dentistry, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

*** Assistant Professor, Dept of Endodontics, School of Dentistry, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

**** Dentist

Received: 7 May 2012; Accepted: 15 December 2012

Introduction: The posterior palatal area is the most important area for retention of maxillary dentures and must be considered carefully during and after the reline. The purpose of this *in vitro* study was to compare the posterior palatal seal in relined complete dentures with two different methods.

Materials & Methods: An average size of edentulous maxillary acrylic arch without undercuts was selected in this *in vitro* study. The alginate impression was made of this model ten times and was poured with a type IV gypsum product, and the casts of control groups were prepared. Then 10 definitive bases were created for each cast. For the experimental groups, one relief wax layer with a thickness of 2mm was put in post-dam area for relining processes. Then, 20 alginate impressions were made of this model. On definitive base, clear heat-cured acrylic bases were fabricated. In experimental groups, bases were divided into 2 groups of 10: first group was relined with heat-cured acrylic resin and another one was relined with cold cured acrylic resin. All of the bases were put in distilled water for two weeks and then each of them was placed on the definitive base. One code was considered for each model. The gap in posterior area between acrylic bases and arch was measured in five points (a-b-c-d-e: mid line, two points in hamular notch, and two points between midline and hamular notch) by two practitioners in two different times (during two weeks) with light B×60 microscope. The data were analyzed by Tukey and Kruskal Wallis tests.

Results: The results of this study indicated that there was a statistically significant difference in the amount of gap at point A between control (bases without reline) and experimental groups ($P=0.047$). At point D there was no significant difference between experimental groups, but a significant difference was detected between control group and bases relined with cold cure acryl ($P<0.05$).

Conclusion: The results of this laboratory study indicated that there was no significant difference between relining methods with heat-cured and cold cured acryl reline method). So cold cured acryl could be recommended because it is more economic, easier and more time savory compare to heat-cured acryl.

Key words: Reline, complete denture, acryl, posterior palatal seal.

Corresponding Author: ghorbanianf@mums.ac.ir

J Mash Dent Sch 2013; 37(1): 11-8.

مولف مسؤول، نشانی: مشهد. میدان بارک، دانشکده دندانپزشکی، گروه پرتوزهای دندانی. تلفن: +۹۱۵۵۱۵۰۸۰۰.

E-mail: ghorbanianf@mums.ac.ir

چکیده

مقدمه: ناحیه کامی - خلفی، مهمترین ناحیه برای گیر دنچر فک بالا است و در طی ریلاین و پس از آن باید به دقت مورد توجه قرار گیرد. مطالعه حاضر، با هدف مقایسه میزان سیل کامی - خلفی در پروتزهای ریلاین شده به دو روش مختلف آکریل فوری و گرمابخت انجام شده است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه آزمایشگاهی، یک مدل آکریلیک با بی‌ندانی کامل فک بالا، با سایز متوسط و فاقد آندرکات انتخاب شد. جهت تهییه گروه شاهد، از این مدل با آلزینات ده بار قالب گرفته شد و توسط گج نوع IV ریخته شد. سپس بیس‌های دائمی با آکریل شفاف پختنی برای هر کست آماده شد. برای تهییه گروه‌های آزمایش بر روی مدل آکریلی اولیه یک لایه مووم به ضخامت ۲mm گجهت ریلیف در ناحیه Postdam برای عمل ریلاین قرار گرفت و پس از قالب‌گیری ۲۰ عدد گپ تهییه شد. بر روی هر کست یک بیس دائمی با آکریل شفاف گرمابخت تهییه شد. بیس‌های ساخته شده برای گروه آزمایش به دو گروه ۱۰ تایی تقسیم شدند: گروه ریلاین شده در ناحیه سیل خلفی با آکریل گرمابخت و گروه ریلاین شده با آکریل فوری. تمامی بیس‌ها برای مدت ۲ هفته در آب مقطر نگهداری شدند، سپس هر کدام از بیس‌ها بر روی مدل آکریلیک اصلی قرار گرفته و میزان gap موجود در ناحیه خلفی بیس‌ها در یک ناحیه خط وسط، دو ناحیه در هامولارناچها (a، b) و در زمان‌های متفاوت (طی دو هفته) توسط میکروسکوپ نوری اندازه گیری شد. از آنالیز واریانس یک عاملی، Kruskal-Wallis و Tukey جهت آنالیز داده‌ها استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج این مطالعه نشان داد که در نقطه A بین میزان گپ گروه کنترل (بیس‌های بدون ریلاین) با دو گروه‌های آزمایش تفاوت معنی‌داری وجود دارد ($P=0.047$). در نقطه D بین دو گروه آزمایش تفاوت معنی‌داری دیده نشد، اما تفاوت بین بیس‌های گروه کنترل نسبت به بیس‌های ریلاین شده با آکریل فوری معنی‌دار بود ($P<0.05$).

نتیجه گیری : نتیجه این مطالعه لابراتواری نشان دهد که روش ریلاین با آکریل گرمابخت نسبت به روش ریلاین با آکریل فوری Chair side تفاوت قابل ملاحظه‌ای ندارند. لذا می‌توان با توجه به اینکه استفاده از آکریل فوری Chair side راحت‌تر و مقرون به صرفه‌تر است و به زمان کمتری نیاز دارد، از آن در ریلاین ناحیه سیل کامی خلفی استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: ریلاین، پروتز کامل، نوع آکریل، سیل کامی - خلفی.
مجله دانشکده دندانپزشکی مشهد / سال ۱۳۹۲ دوره ۳۷ / شماره ۱ : ۸-۱۱.

متعددی ممکن است از دست برود و برقرار نمودن مجدد سیل به روش‌های گوناگون و توسط مواد مختلفی امکان‌پذیر است. که در این تحقیق مورد بررسی قرار خواهد گرفت.^(۱)

با گذشت زمان پروتز کامل ممکن است لق شود و این می‌تواند موجب ایجاد زخم، از بین رفتن اکلوژن و فانکشن ضعیف پروتز شود. بنابراین پروتز کامل نیاز به ریلاین دارد تا گیر، ثبات، بهداشت دهانی و زیبایی را بهبود بخشد. روش‌های ریلاین متعددی در دندانپزشکی با درجات متفاوتی از موفقیت مورد استفاده واقع شده است. ناحیه خلف پالاتال مهمترین محل برای گیر دنچر فک بالا است و در طی ریلاین و پس از آن باید به دقت مورد توجه قرار گیرد. رزین‌های آکریلیک که در ریلاین

مقدمه

یکی از درمان‌های اجتناب ناپذیر در بیماران بی‌ندان، پروتز کامل می‌باشد. از طرفی حداکثر بازدهی پروتز کامل بستگی به هماهنگی موفق پروتز با فانکشن‌های دهان بیمار دارد. پروتزی دارای فانکشن مناسب است که از گیر و ثبات خوبی برخوردار باشد. گیر پروتز و مقاومت در برابر جابجایی در جهت مخالف مسیر نشستن پروتز به فاکتورهای متعددی وابسته است که از جمله مهمترین آنها گسترش و Seal مناسب بیس در ناحیه حد خلفی پروتز بالا می‌باشد.^(۱)

انتهای دیستان بیس باید حداقل تا خط لرزان امتداد یابد و حتی بهتر است ۱ تا ۲ میلی‌متر عقب‌تر از آن ختم شود.^(۲) Seal بیس پروتز در این ناحیه توسط فاکتورهای

آزردگی کمتری دارد. مشکل اصلی این روش ریلاین، امکان خطا در قرار دادن مجدد بیس پروتز در دهان و نیز خطا در ثابت نگه داشتن رابطه مرکزی می‌باشد.^(۴)

Sadamori و همکاران^(۵) در یک مطالعه آزمایشگاهی تغییرات ابعادی بیس پروتز را بعد از ریلاین با رزین‌های گرم‌پخت، دو رزین خود پلیمریزه شونده، رزین فعال شده با میکروویو و رزین جدید لایت‌کیور بررسی کردند و گزارش کردند که مواد رزینی پلیمریزه شونده با نور، تغییرات ابعادی بیشتری نسبت به مواد ریلاین گرم‌پخت یا خودپلیمریزه شونده نشان می‌دهند.

Krysinski و همکاران^(۶) مطالعه‌ای را جهت به دست آوردن سیل کامی-خلفی پروتز فک بالا با تراش‌هایی بر روی کست اصلی توسط چهار دندانپزشک انجام دادند. نتایج به دست آمده حاکی از آن بود که تجربه کلینیکی دندانپزشکان، بر شکل و عمق تراش جهت ایجاد سیل کامی-خلفی تأثیر مستقیم دارد.

Geongieong و همکاران^(۷) نشان دادند که مواد و روش‌های مختلف ریلاین بر روی دقت ابعادی تأثیر می‌گذارند و استفاده از رزین اتوپلیمریزه شونده با روش بربالین (Chair side)، روش قابل قبولی است.

Yeongieon و همکاران^(۸)، با مطالعه روی آکریل‌های مختلف بر روی فک بالا نتیجه گرفتند که تکنیک دربالین (Chair side) نیز می‌تواند ریلاین قابل قبول داشته باشد. هدف این مطالعه لایراتواری بررسی دقت ابعادی روش‌های مختلف ریلاین بر روی دقت سیل ناحیه خلفی کام بود.

مواد و روش‌ها

ابتدا یک مدل آکریلیک بی‌دندانی کامل فک بالا با سایز متوسط و فاقد آندرکات انتخاب شد. از این مدل توسط ماده قالب‌گیری آلژینات بایر (ALGINoplast, fast

استفاده می‌شوند دارای معايیتی از قبیل انقباض پلیمریزاسیون می‌باشند، مواد و روش‌های متعددی به منظور کاستن از این انقباض معرفی شده اند.^(۱)

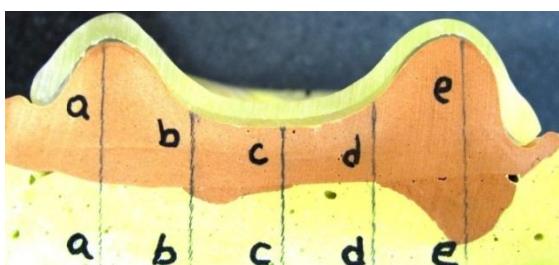
دو نوع متفاوت از مواد در ریلاین استفاده می‌شوند: نوع موقت و نوع دائم. نوع دائمی گرم‌پخت بوده، شیمیایی و یا نوری است. انجام ریلاین می‌تواند از هر دو طریق فلاسک‌گذاری و یا استفاده از اطافک نوری صورت پذیرد. در انجام ریلاین باید از همان نوع ماده‌ای که بیس اصلی دنچر ساخته شده است، استفاده شود. در مورد مواد گرم‌پخت ریلاین، باید سطح مورد ریلاین به وسیله منومر Doughy نرم شده و آکریل پس از رسیدن به قوام blafاصله روی آن متراکم گردد تا باند شیمیایی بین دو ماده پدید آید. پلیمریزه شدن باید در دمای بین ۷۴–۷۷ درجه انجام شود تا از بروز اعوجاج جلوگیری شود. مواد ریلاین شیمیایی به علت دمای پایین‌تر موقع پلیمریزیشن باعث به حداقل رساندن احتمال اعوجاج می‌گردند.^(۱)

آکریل‌های گرم‌پخت معمولی برای سال‌ها در عمل ریلاین استفاده شده و دارای خواص فیزیکی و مکانیکی مطلوبی هستند و به طور کلی ثبات ابعادی خوبی دارند، اما اشکال عمده آنها این است که بیمار برای مدتی باید بدون پروتز باشد.^(۳)

اخیراً مواد ریلاین خودپلیمریزه شونده به طور گسترده‌ای در کلینیک استفاده می‌شوند. از مزایای این آکریل این است که بیمار هرگز بدون پروتز نمی‌ماند. البته این مواد مشکلاتی از قبیل بوی ناخوشایند، ثبات رنگ ضعیف، تخلخل، خواص ضعیف فیزیکی و شیمیایی و همچنین تحریک مخاط دهانی را ایجاد می‌کنند که این آزردگی به وسیله مตیل متاکریلات (ماده اصلی تشکیل‌دهنده منومر) ایجاد می‌شود. اما امروزه ایزوویوتیل متاکریلات را جایگزین متیل متاکریلات کرده‌اند که

و ۱۰ بیس شفاف که در ناحیه سیل کامی - خلفی قبلاً ریلیف شده بودند روی این کست‌ها ریلاین شدند. گروه سوم، بیس‌های شفاف ریلیف شده با آکریل فوری (Rebase H Normal, Dentsply-Sankin K. K, Japan) به صورت Chair side روی مدل اصلی ریلاین شد و در دیگ فشار (با فشار ۲۵ اتمسفر) تحت واکیوم پروستیگ قرار گرفت.

همه نمونه‌ها به مدت ۱ هفته در آب مقطر نگهداری شدند. سپس نمونه‌ها کدگذاری و جهت اندازه‌گیری میزان گپ موجود در ناحیه خلفی بیس‌ها، ۵ ناحیه، ۱ نقطه در خط وسط، ۲ ناحیه در قله هامولار ناچ‌ها (a, e) و ۲ ناحیه در حد فاصل بین خط وسط و هامولار ناچ (d, b) توسط ماژیک بسیار ظرفی بر روی کست اصلی علامت زده شد (تصویر ۱).

تصویر ۱: مشخص کردن ۵ نقطه در بورد خلفی کست

کلیه نمونه‌ها در گروه شاهد و آزمایش پس از فیکس شدن بر روی کست اصلی توسط گیره مخصوص در زیر میکروسکوپ نوری مدل Olympns, Japan Bx60 تحت بزرگنمایی ۵۸ $\times$ و نرم‌افزار مخصوص آن (Dino Capture) مورد بررسی قرار گرفتند و میزان Gap (عدم انطباق بیس‌ها) در دو بازه زمانی (هفته اول، هفته دوم) اندازه‌گیری شد و اطلاعات مربوط به هر ناحیه یادداشت

(set, Heraeus, Netherlan) محصول گچ نوع IV (GC FUJIROCK, Optiflow, Belgium, Japa) ریخته شد.

تری اختصاصی سوراخ دار از کست تهیه و جهت گیری بیشتر و ممانعت از جدا شدن ماده قالب‌گیری از تری، چسب مخصوص آژینات به تری زده شد. پودر آژینات و آب مقطر به نسبت ۲ به ۱ طبق دستور کارخانه سازنده با هم مخلوط و از مدل آکریلی اصلی آژیناتی تهیه شد. سپس قالب‌ها در مدت بین ۱۰-۱۲ دقیقه با گچ، طبق دستور کارخانه سازنده (gr ۷۰g) ۱۴ml گچ و آب مقطر) بعد از واکیوم شدن ریخته شد. تمام کست‌های گچی پس از مدت ستینگ توصیه شده، یعنی ۴۵ دقیقه، از قالب‌ها خارج شدند. بدین ترتیب کست‌های گروه شاهد پس از ده بار قالب‌گیری تهیه شدند. ۱۰ بیس دائمی با آکریل (MelioDent, Heat-cure, Heraeus) شفاف پختنی باير Netherland برای هر کست تهیه شد. برای تهیه گروه‌های آزمایش، بر روی مدل آکریلی اولیه یک لایه موم به ضخامت ۲mm و به قطر یکسان جهت ریلیف و ایجاد فضا برای ریلاین در ناحیه Post dam گذاشته شد و اطراف آن کاملاً سیل گردید. سپس از این مدل آکریلی قالب آژینات گرفته و با محصول گچ نوع IV ریخته شد. این مرحله ۲۰ بار تکرار شد و بدین ترتیب ۲۰ عدد کست استونی با ریلیف ناحیه خلفی که ۲mm برجسته‌تر بود، حاصل گردید. بر روی هر کست یک بیس دائمی با آکریل شفاف گرمابخت تهیه شد. بیس‌ها پس از آماده شدن و پالیش در آب مقطر نگهداری شدند.

برای انجام عمل ریلاین، ۱۰ مرتبه از روی مدل آکریلی اولیه قالب گیری با آژینات انجام شد و ۱۰ کست مجدداً جهت گروه ریلاین با آکریل گرمابخت (MelioDent, Heat-cure, Heraeus, Netherlan) ساخته شد

در نقطه A میانگین رتبه‌ای در بین سه گروه تفاوت معنی‌داری داشت ($P=0.047$), اما در مورد میانگین‌های حسابی و رتبه‌ای ملاحظه می‌گردد که این اختلاف بین گروه شاهد با دو گروه دیگر نیز وجود داشت. برای مقایسه میانگین‌های سه نقطه B و D و E در سه گروه از آنالیز واریانس یک عاملی استفاده شد.

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌گردد میانگین مقادیر در نقطه B بین سه گروه تفاوت آماری معنی‌داری ندارد، همچنین در نقطه E گرچه میانگین مقادیر اندازه‌گیری شده در گروه فوری تقریباً دو برابر گروه‌های شاهد و گرمابخت بود اما در مجموع بین این سه گروه نیز تفاوت آماری معنی‌داری وجود ندارد. اما در ناحیه D تفاوت آماری معنی‌داری بین سه گروه مورد مطالعه وجود داشت ($P=0.001$) لذا از آزمون توکی جهت مقایسه دو به دوی گروه‌ها در این نقطه استفاده کردیم.

گردید. لازم به ذکر است اندازه گیری‌ها در هر بازه زمانی ذکر شده توسط دو نفر مشاهده گر به صورت مجزا انجام شد و میانگین اعداد ثبت شده توسط آنها، به کمک آنالیز واریانس یک عاملی، Kruskal-Wallis و Tukey آنالیز گردید.

یافته‌ها

برای بررسی توزیع داده‌ها، از آزمون Kolmogrove-Smirnov استفاده گردید و طبق جدول ۱ مشاهده شد که در همه نقاط و در همه گروه‌ها، توزیع داده‌ها نرمال بود، اما با بررسی همگنی واریانس‌ها نشان داده شد که در نقاط A و C واریانس‌ها همگن نبودند بنابراین از آزمون آنالیز واریانس یک عاملی برای مقایسه میانگین‌ها در سه گروه استفاده شد. اما برای مقایسه میانگین‌های رتبه‌ای B,D,E در نقاط A و C در سه گروه از آزمون کروسکال والیس استفاده شد.

جدول ۱ : میانگین، انحراف معیار، حداقل، حدکثر و میانگین رتبه‌ای میزان گپ بر حسب گروه در نواحی C و A

	میانگین رتبه‌ای	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	شاهر	A
$P=0.047$	۲۱/۱	۰/۲۹	۰/۰۲	۰/۰۹۶۶۸	۰/۱۲۷۷	۱۰	شاهر	A
$X^2=7.099$	۱۲/۸	۰/۱۳	۰/۰۰	۰/۰۵۳۵۲	۰/۰۴۸۷	۱۰	گرمابخت	C
	۱۲/۶	۰/۱۰	۰/۰۰	۰/۰۳۱۶۲	۰/۰۴۱۷	۱۰	فوری	
$P=0.095$	۱۲/۶	۰/۰۷	۰/۱۸	۰/۱۲۶۷۸	۰/۳۸۲۶	۱۰	شاهر	C
$X^2=1.04$	۱۷/۶	۰/۶۶	۰/۲۹	۰/۱۲۶۳۰	۰/۴۴۰۸	۱۰	گرمابخت	A
	۱۵/۳	۰/۴۶	۰/۳۳	۰/۰۴۲۴۳	۰/۳۸۷۵	۱۰	فوری	

جدول ۲ : میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر و میانگین رتبه ای میزان گپ بر حسب گروه در نواحی B و D و E

نقطه	گروه	تعداد	میانگین mm	انحراف معیار	کمترین	بیشترین	نتیجه آزمون
B	شاهد	۱۰	۰/۴۹۶۶	۰/۱۲۹۷۷	۰/۳۳	۰/۷۵	$P=0/651$
گرمابخت	فوري	۱۰	۰/۵۰۵۴	۰/۱۷۰۳۹	۰/۳۴	۰/۸۲	$F=0/437$
شاهد	شاهد	۱۰	۰/۵۰۱۴	۰/۱۶۸۱۹	۰/۳۰	۰/۸۹	$P=0/001$
D	گرمابخت	۱۰	۰/۴۱۴۲	۰/۱۱۱۹۹	۰/۲۶	۰/۶۴	$F=10/021$
فوري	فوري	۱۰	۰/۵۳۴۸	۰/۱۶۱۲۴	۰/۳۰	۰/۷۶	$F=10/021$
E	شاهد	۱۰	۰/۰۴۴۷	۰/۰۴۹۱۸	۰/۰۰	۰/۱۴	$P=0/154$
گرمابخت	فوري	۱۰	۰/۰۴۱۳	۰/۰۳۶۴۲	۰/۰۰	۰/۰۹	$F=2/006$
	فوري	۱۰	۰/۰۸۰۷	۰/۰۵۷۹۷	۰/۰۰	۰/۲۰	

شده به عنوان یک متغیر جدید در نظر گرفته شد. توزیع گپ (T) در سه گروه مورد مطالعه، نرمال بود. همچنین در بررسی همگنی واریانس‌ها تمامی واریانس‌ها همگن بودند، لذا مقایسه میانگین‌ها با آنالیز واریانس یک عاملی قابل انجام بود.

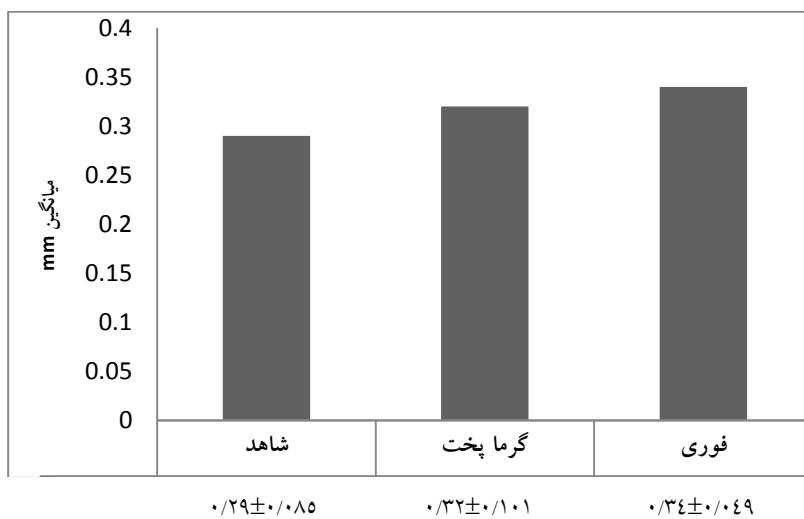
میانگین متغیر τ در سه گروه تفاوت آماری معنی داری با هم نداشت (نمودار ۱).

با نگاهی به جدول ۳ ملاحظه می‌گردد که گروه شاهد با گروه آکریل فوری در میانگین اندازه گیری‌ها در ناحیه D با هم اختلاف معنی داری دارند. به عبارت دیگر میانگین اندازه گیری ناحیه D در گروه ریلاین شده با آکریل فوری در طور معنی داری بیشتر از میانگین اندازه گیری ناحیه D در گروه کنترل بدون ریلاین بود.

در بررسی کلی داده‌ها، میانگین ۵ ناحیه مختلف ذکر

جدول ۳ : مقایسه دو به دوی میانگین نقطه D بین سه گروه

نقطه	گروه (I)	گروه (J)	میانگین تفاوت‌ها (mm)	نتیجه آزمون
شاهد	گرمابخت	-۰/۱۲۰۶	۰/۰۸۹	
فوري	شاهد	(*) -۰/۲۴۵۳	۰/۰۰۰	
گرمابخت	شاهد	۰/۱۲۰۶	۰/۰۸۹	
فوري	شاهد	-۰/۱۲۴۷	۰/۰۷۷	
فوري	شاهد	(*) ۰/۲۴۵۳	۰/۰۰۰	
گرمابخت	گرمابخت	۰/۱۲۴۷	۰/۰۷۷	

نمودار ۱ : مقایسه میانگین کلی اندازه گیری‌های گپ بیس‌ها در سه گروه مورد مطالعه

بحث

مهم برای سیل کامی - خلفی می‌باشد.^(۵) در مطالعه حاضر در این محل (نقطه C) بین دو نوع مختلف ماده ریلاین تفاوت معنی‌داری وجود نداشت که با مطالعات آن مطالعات به این نتیجه رسیده بودند که آکریل فوری جهت ریلاین از آکریل گرمای پخت به صورت معنی‌داری مناسب‌تر است.

مزیت مطالعه حاضر نسبت به مطالعات ذکر شده در این بود که از بیس بدون ریلاین به عنوان گروه شاهد جهت مقایسه با گروه‌های آزمایش (فوری و گرمای پخت)، استفاده شد. همچنین در مطالعات Yeongieong^(۶) و Smith^(۱۰)، ریلاین تحت نیروی استاتیک ۲Kg انجام شده بود، در حالی که در مطالعه ما ریلاین بدون اعمال نیرو انجام شد که این مسئله نیز می‌تواند یکی از دلایل اختلاف نتایج این مطالعات با تحقیق حاضر باشد. البته از آنجایی که نیروهای واردہ در دهان دینامیک است و نه استاتیک،

خلف پالاتال فک بالا مهمترین ناحیه برای گیر پروتز می‌باشد و در طی ریلاین و پس از آن باید به دقت مورد توجه قرار گیرد. رزین‌های آکریلی که در ریلاین استفاده می‌شوند، دارای معایبی از قبیل انقباض پلیمریزاسیون می‌باشند که برای جلوگیری و کاستن از این انقباض مواد و روش‌های متعددی معرفی شده است.^(۴) در نتیجه در این مطالعه لابراتواری بر آن شدیم تا میزان سیل کامی - خلفی در پروتزهای ریلاین شده را به دو روش مختلف (آکریل فوری و گرمای پخت) با هم مقایسه کنیم.

در مطالعه حاضر پس از بررسی میزان گپ بین بیس و کست بی‌دنданی در بین سه گروه حاضر، به این نتیجه رسیدیم در اکثریت نقاط مورد بررسی از نظر آماری تفاوت معنی‌داری بین میزان گپ گروه بدون ریلاین و دست نخورده با دو گروه ریلاین شده توسط آکریل فوری و گرمای پخت وجود ندارد. Mid palatal area یکی از نقاط

مشابهت دارد. تمام این موارد، لزوم بررسی بیشتر در این زمینه را بیان می‌دارد.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج به دست آمده از این مطالعه روش ریلاین گرم‌پخت با ریلاین توسط آکریل فوری اختلاف معنی‌داری نداشتند. می‌توان گفت که روش Chair side را می‌توان جایگزین مناسبی برای آکریل گرم‌پخت دانست و با توجه به اینکه انجام آن سهل‌الوصول‌تر است و زمان کمتری صرف می‌شود، برای بیمار نیز مقرر نبوده باشد. از طرفی آکریل‌هایی ارائه شده اند که کمترین تحریک بافتی را به دنبال دارند. لذا این روش، روش پیشنهادی ما نیز می‌باشد. احتمال ایجاد اشکالات لابراتواری و خطاهای تکنسین در حین مرافق این روش محدود است. ایجاد شده حذف خواهد گردید.

اعمال نیروی استاتیک حین ریلاین در مطالعات مذکور نمی‌تواند به عنوان یک مزیت محسوب گردد.

مطالعه Lauciello^(۱۱) پس از بررسی آکریل گرم‌پخت و فوری نشان داد که آکریل گرم‌پخت جهت ریلاین از آکریل فوری مناسب‌تر است که این با مطالعه حاضر و مطالعات Smith^(۱۰)، Yeongjeong^(۸) که آکریل فوری را از آکریل گرم‌پخت جهت ریلاین مناسب‌تر دانسته‌اند، مغایرت دارد.

این تفاوت در نتایج می‌تواند با روش‌های متعدد پخت مرتبط باشد و از سوی دیگر استفاده از انواع مختلف آکریل‌های گرم‌پخت و فوری نیز می‌تواند نتایج متفاوتی را نشان دهد.^(۱۲) در مطالعه مذکور تمامی مرافق به جای این که در محیط گرم و مرطوب دهان باشد، در لابراتوار انجام شد که از محدودیت‌های این مطالعه محسوب می‌شود و در این مورد با سایر مطالعات مقایسه شده

منابع

1. Javid N, Bowman J. Relining and rebasing techniques. In: Essentials of Complete Denture Prosthodontics. 2rd ed. India: Ishiyaku Euro American Inc; 1996. P. 341-51.
2. Atwood D. Reduction of residual ridge: A major oral disease. J Prosthet Dent 1971; 26(3): 266-79.
3. Takamata T, Setcos J, Philips R. Adaptation of acrylic resin dentures as influenced by the activation mode polymerization. J Am Dent Assoc 1999; 119(2): 271-6.
4. Arima T, Murata H. Analysis of composition and structure of hard autopolymerizing reline resin. J Oral Rehabil 1996; 23(5): 346-52.
5. Sadamori S, Siswomihardjo W, Kameda K, Saito A, Hamada T. Dimensional changes of relined denture bases with heat-cured, microwave-activated, autopolymerizing, and visible light-cured resins. A laboratory study. Aust Dent J 1995; 40(5): 322-6.
6. Krysiński ZJ, Pryliński M. Carving of a master cast to obtain a posterior palatal seal of a complete maxillary denture as performed by four prosthodontists: A pilot study. J Oral Sci 2007; 49(2): 129-32.
7. Geongieong F, Hikuma H. Effect of different relining method. Aust Dent J 2008; 21: 156-62.
8. Yeongieong K, Konstantios X, Michalakis F, Hiroshi H. Effect of relining method on dimensional accuracy of posterior palatal seal. J Prosthodont 2008; 17: 211-8.
9. Zarb G, Bolender C, Hickey J. Bouchers Prosthodontic treatment for edentulous patients. 11th ed. St. Louis: Mosby Co; 1997. P. 12-5.
10. Smith D, Lord L, Bolender C. Complete denture relines with auto polymerizing acrylic resin processed in under air pressure. J Prosthet Dent 1967; 18(2): 103-15.
11. Lauciello FR. A method of correcting the posterior palatal seal area of a maxillary complete denture. J Prosthet Dent 1979; 42: 690-2.
12. Ahmad F, Dent M, Yunus N. Shear bond strength of two chemically different denture base polymers to reline materials. J Prosthodont 2009; 18(7): 596-602.